

Яўген Маліноўскі

ПЭРУСІА: ПСІХАЛОГІА ПРЫСУТНАСЦІ

ББК 86

Мал 18

Маліноўскі Яўген

Парусія: псіхалогія прысутнасці. — Баранавічы : Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны”, 2007. — 260 с., іл.

ББК 86

© Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны” 2007
© Афармленне Уладзімір Гундар

ІНФУСІА ЯДКІЗНАСІІ

Вера, яка не пераходзіць у культуру
не мае плёну.

Ян Павал ІІ

ІІ

II.15. Унія

Какая разница между православием и католицизмом?

А.И. Мицкевич

Я ўсё ж не называў бы Царкоўнае аб'яднанне “каталіцтвам”, бо суфікс “ізм” асацыюецца са спрэчным дактрынерствам. Тэрмін жа “каталіцтва” належыць не толькі да рымскай традыцыі, але таксама і ўсходняй, якія разам складаюць адзіную каталіцкую веру, менавіта так, як яна вызначана старажытнымі Кафалічнымі, гэта значыць Усяленскімі Саборамі. На жаль, пасля васьмі Сабораў і ў сувязі з неапазіцыйнымі ўсходніх патрыярхаў адносна лідэрскай кампетэнцыі папы адбыўся вялікі падзел 1054 г. Пасля гэтай гістарычнай падзеі ўсходнія патрыярхі, не прызнаючы больш папу, цалкам трапляюць у залежнасць ад улады спачатку грэчаскага імператара, потым турэцкага султана, потым расійскага цара і расійскага імператара, урэшце – ад канчатковай бязбожнай улады камуністаў ды іх сучасных прысپецнікаў. Наступствам гэтага падзелу стала паступовае і немінучае адпарадкаванне былых праваслаўных рэгіёнаў мусульманскаму тэацэнтрызму. Са старажытнай Пентархii хрысціянскіх іерархаў – Рымскага, Ерусалімскага, Антыяхійскага, Алерандрыйскага і Канстанцінопальскага – свабодным ад усякага ўціску застаўся толькі першы. Ён практычна ніколі не залежаў ад свецкіх устаноў і заўжды заставаўся волевым дэмакратыя і прынцыповага сумеснага дыялогу ўсіх веруючых і няверуючых, існуючаму, напрыклад, у сталым кантэксце Цывілізацыі любові. Менавіта аб такой цывілізавацкай заўжды так настойліва і сардэчна прамаўляў Ян Павел II, не абавязкова ўсім і кожнаму становіцца католікам, але абавязкова ўсім і кожнаму адбывацца саматоесным прысвячэннем ў цэле Ісуса Хрыста: “Хай усе будуць адны – Як Ты, Ойча ўва Мне, і Я ў Табе. Так і яны, хай будуць адны” [Ян 17, 21]. Госпад наш стварыў на Зямлі толькі адну Царкву, а не дзве ці сто. Ён вызначыў Пятра як камень гэтага стварэння [Ян 1, 42] і як лідэра паклікання: “Сымоне! Сымоне! Вось, сатана, прасіў, каб сеяць вас як пшаніцу. Але Я маліўся за цябе, каб не аскудзела вера твая; і ты некалі, наварнуўшыся, зацвердзіў братоў тваіх” [Лк 22, 31].

На працягу тысячагоддзяў папы не аднойчы рабілі намаганні адносна навяртання да адзначанай Богам еднасці ды прымірэння з Праваслаўным Усходам праз заключэнні саюза, сярод якіх адмыслова выдзяляюцца Фларэнцыйская 1439 і Брэсцкая 1596 гг. Унія. Першую ніхто не адмяняў, а другая жорстка падушана царом Мікалаем I у 1839 г., затым Сталіным у 1945 г. Гісторыя прымірэння налічвае ў спісе разнастайных мерапрыемстваў таксама Экуменічны (сусветны) сімпозіум 1991 года ў Баранавічах. Гэты апошні меў сваімі стасункамі шчырыя адносіны і непасрэдныя малітвы не толькі каталікоў і праваслаўных, але і пратэстантаў розных дэнамінацый. Улады Расіі і Беларусі сурова адпомсцілі ініцыятару гэтага сімпозіума біскупу Ежы Мазуру, які стаў выгнанцам з тэрыторыі Беларусі і Расіі, спраўдзіўшы слова: “Шчаслівыя выгнанцы дзеля праўды, бо іх ёсць царства нябеснае” [Мц 5, 10].

Натхнёная праца яднання Царквы прадоўжылася стварэннем грэка-каталіцкага прыходу Кірыла і Мятода ў Баранавічах. Яго ўдзельнікі ўсе з’яўляюцца праваслаўнымі, але з’яднанымі з Рымам як сталіцай сусветнага хрысціянства. Для нас, сапраўды, не існуе розніцы паміж каталіцтвам і праваслаўем, як не існуе розніцы паміж Усходам і Захадам для чалавека цывілізаванага, існуючага пераважна асобным рэгіёне, а на богасцеражонай “Планеце людзей” (А. Экзюперы), маючай сваім шляхотным удзелам хвалу Бога, а не пыхлівую хвалу асобнага роду ці племені, як у дзяржаўным Гімне БССР: “Партыі слава, слава Радзіме, слава табе, Беларускі народ!”.

Каталіцкая Царква хваліць народ як род, які памнажае сябе самога – “род за род” – атрымліваецца “на-род”. Адсутнасць слова Божага ў гэтай множнасці як часткі Ізраіля вядзе да вынішчэння народу, яго ўбыцця – “у-роду”, згодна прароку Ісаю: “Народ і царства, якія не захочуць служыць табе, Ізраіль, – загінуць, і такія народы цалкам вынішчацца” [Іс 60, 12].

Служэнне Ізраілю ў царкоўнай еднасці ёсць справай кожнага, яго асабістым выбарам. Уніяцкія прыходы існуюць не за кошт традыцыі і абраду, але за кошт асабістага выбару вечніку, за кошт іх сціплых, але шчодрых ахвяраванняў. Мы не маем матэрыяльнай падтрымкі ані ад дзяржавы, як праваслаўныя Маскоўскай патрыярхіі, ані ад Захаду, як усе пратэстанцкія аб’яднанні. Мы разлічваем толькі на духоў-

ную падтрымку Самага Госпада. Ён забяспечвае нас усім неабходным, апрача храма рукатворнага, замест якога дае нам храм Святога Духа, гэта значыць “нашы целы” [1 Кар 6, 19]. Сведчаннем такой духоўна-цялеснай свабоды з’яўляецца, напрыклад, той факт, што веруючыя самі выбіраюць календарную традыцыю дванадзесятых святаў і Пасхі. Так грэка-каталіцкі прыход і Барысаглебскі манастыр у Полацку святкуюць Пасху разам з праваслаўнымі братамі, астатнія прыходы прытрымліваюцца Грыгарыянскага календара і каталіцкай пасхаліі. Мы таксама молімся разам і пратэстанцкімі прыходамі, не лічачы гэта за рабунат, які яны не лічаць зносіны з намі за страту сваёй духоўнай аднасці. Бо Госпад наш Ісус Хрыстос не дарэмна вучыўся цярдзею, быў замучаны і ўкрыжаваны, уваскрос у сваёй Адамінай Паўсюднай Апостальскай Царкве, каб нам, духоўным Духам Святым, славіць і пяць Яго славу разам з усім сусольнасцю веруючых, нягледзячы на меркаванні, дагматы і абрады. Апошнія маюць адно традыцыйнае значэнне да гісторыі Царквы і свету. Логіка Царства Божага толькі ў “Шляху, праўдзе і жыцці” [Ян 14, 6] – гэта значыць у Ісусе Хрысце, шчасці нашым. Рушыўшы услед за Ім, кажам Яму “так”, робім нашае жыццё адпаведным Яго самаахвярнаму подзвігу, Яго Слову, Яго Валадарству, Яго міласэрнай любові і сусветнай магутнасці. Помніце, браткі, што Бог паганьблены не бывае, што хутка здзейсяцца ўсе Яго словы ад пачатку да канца, як дасканалы здзейснілася Пісанне адносна Пасхальнага Уваскрэсення Хрыстос уваскрос! Сапраўды ўваскрос!

